

Volwassen groeistadium van soja

Sojateelt in Vlaanderen mogelijk?

Eindwerk Katleen Cromphout krijgt AVEVE-prijs.

Het schooljaar 2012-2013 ligt alweer achter ons maar in dit nummer willen we er toch nog naar terugblikken. AVEVE profileert zich op verschillende manieren in het agrarisch onderwijs. Wij willen de toekomstige agrariërs kennis laten maken met AVEVE. Medewerkers van AVEVE geven gastlessen of -colleges in middelbaar en hoger land- en tuinbouwonderwijs. We bezorgen elke landbouwopleiding ook een cheque om een eindwerk te belonen. Bij dit laatste staan we even stil. Op het Thomas More Instituut te Geel studeren jaarlijks studenten af als Bachelor in de agro- en biotechnologie en als Master in de Biowetenschappen. Het Thomas More Instituut reikt naar jaarlijkse gewoonte prijzen uit (geschonken door sponsors) aan studenten die iets speciaals gepresteerd hebben.

Katleen Cromphout

Vorig academiejaar ontving Katleen Cromphout, afgestudeerd als Master in de Biowetenschappen met de afstudeerrichting Landbouw - optie Plantaardige en Dierlijke Productie, voor haar thesis de AVEVE-prijs. De titel van haar thesis was **'De mogelijkheden en knelpunten van sojateelt in Vlaanderen'**.

Katleen is de jongste van de drie dochters van Etienne en Mia Cromphout - Vergauwe. Etienne baat samen met dochter Sylvie, welke de 5de generatie zal zijn, een gemengd melkvee-akkerbouw bedrijf uit te Pepingen, hartje Pajottenland. Het bedrijf verwerkt een deel van de geproduceerde melk onder de naam van 'Hof te Mols' tot zuiveldesserten, boter, kaas, ijs, yoghurt, enz...

Deze taak wordt vervuld door Mia en de oudste dochter Evelien. Ook Katleen helpt in haar vrije tijd mee op het bedrijf en rijdt daarnaast ook paard in de Landelijke Rijvereniging (LRV).

Soja uit Vlaanderen: literatuurstudie en onderzoek

Doordat op het ouderlijk bedrijf melkvee gehouden wordt, weet Katleen ook dat er krachtvoer en voornamelijk eiwitrijke voeders aangekocht moet worden om het rantsoen uit te balanceren. Het rantsoen wordt door de voedingsadviseur van AVEVE meerdere malen per jaar berekend omdat het bedrijf belang hecht aan de constante kwaliteit van de melk. Dit is nodig voor

de melk die geleverd wordt aan de zuivelfabriek, maar belangrijker is dat men een hoogwaardig eindproduct kan bekomen in de zuivelverwerking.

Doordat de eiwitrijke voeders de laatste jaren behoorlijk prijzig zijn en er het besef is dat Europa afhankelijk is van soja-import, was het voor Katleen een logische stap om te kiezen voor het onderwerp **'De mogelijkheden en knelpunten van sojateelt in Vlaanderen'**. Daarnaast zijn er nog voordelen verbonden aan het telen van 'Vlaamse soja': met soja-teelt kun in het teeltplan voldoen aan de subsidievoorwaarden die gesteld worden in het nieuwe GLB-dossier.

Onder begeleiding van haar promotor en het ILVO maakte Katleen reeds in het derde jaar een literatuurstudie rond soja. Deze studie was meteen de basis voor de verdere uitwerking van haar masterproef.

Gedurende het masterjaar werd deze literatuurstudie nog grondig aangepast en werd ook het eigen onderzoek aangevat. Hiervoor werden in het voorjaar van 2012 proefvelden met 11 sojarassen op twee locaties (Geel en Merelbeke) aangelegd. Vanaf de zaai tot de oogst volgde Katleen deze proefvelden meermaals per week op.

Elke verandering in groeiproces werd nauwkeurig bekeken en genoteerd.

In de praktijkproeven werden verschillende parameters gemeten en bekeken: opkomst en regelmatigheid ervan, jeugdgroei, bloei, snelheid bodembedekking, legervastheid, lengte van de plant, lengte van de internodia, hoogte peulaanzetting, aantal peulen per plant, aantal etages, ... Maar de opbrengst- en eiwitbepaling van de soja was natuurlijk het belangrijkste facet van de proeven. Daarnaast was dit onderzoek ook op teelttechnisch vlak zeer interessant omdat er tot nu toe weinig ervaring is met de teelt.

Perspectieven voor sojateelt in Vlaanderen?

Zowel Katleen als het ILVO zelf blikken terug op geslaagde proeven. Aangezien er in België nog geen erkende gewasbeschermingsmiddelen zijn voor soja, kon er enkel een herbicidebehandeling uitgevoerd worden. Toch werd er geen enkele ziekte vastgesteld, waarschijnlijk omdat de teelt ook nieuw is. Daarnaast waren er wel wat problemen met felle legering van het gewas. Dit was voornamelijk het geval in Merelbeke, waar er pas drie weken later gezaaid kon worden dan in Geel. Die late zaai in Merelbeke zorgde ook nog eens voor hoge vochtgehalten bij de oogst. De zaaidatum speelt een zeer belangrijke rol naar afrijping en opbrengst toe. De opbrengsten per hectare waren, zeker in Geel, veelbelovend.

Van links naar rechts: Etienne, Mia en Katleen
Onderaan: Evelien en Sylvie

Toch is de opbrengst nog niet van die aard dat soja kan concurreren met de huidige gewassen in Europa. Dit is vooral te wijten aan ons klimaat en het kortere groeiseizoen. Positief was dat de RE-waarden van de geoogste sojabonen behoorlijk hoog waren, namelijk gemiddeld 40%. Dit gehalte is hoger dan de 35% RE van de sojabonen geïmporteerd uit Amerika.

Conclusie

Er zijn zeker toekomstperspectieven, maar er is nog veel werk om de teelt in Vlaanderen - letterlijk en figuurlijk - van de grond te krijgen en te laten uitgroeien tot een volwaardige teelt. Op teelttechnisch vlak moeten we heel wat bijleren maar ook de veredeling heeft nog een lange weg te gaan naar vroegrijpe rassen die toch een behoorlijk opbrengst-potentieel hebben.

En verder ...

Het ILVO gaat verder bouwen op de resultaten die Katleen geboekt heeft en de komende jaren verder focussen op onderzoek en ontwikkeling van de sojateelt in Vlaanderen. Dit zal mede mogelijk gemaakt worden doordat het project goedgekeurd is als IWT-project.

We wensen Katleen en haar familie veel succes met de uitbouw van het bedrijf en haar carrière.

AVEVE volgt het verdere onderzoek nauwgelet op zodat we onze rol als innovatief bedrijf kunnen blijven waarmaken.

Koen De Sutter

Commercieel verantwoordelijke Rundvee ■

Afrijpend gewas

Jong gewasstadia.
Verschillende rassen naast elkaar

Soja klaar om geoogst te worden

In de peulen ziet men duidelijk de sojabonen zitten